

DEBATA 14. WOJEWÓDZTWO ŚLĄSKIE

MIEJSCE DEBATY: Brenna

DATA DEBATY: 30/11/2016

UCZESTNICY DEBATY:

W dyskusji wzięło udział 35 gości. Wśród uczestników debaty znaleźli się przedstawiciele samorządów, centrów gospodarki odpadami, przedsiębiorstw gospodarki komunalnej, przedstawiciele sektora energetycznego, firmy zajmujące się gospodarką odpadami oraz przedstawiciele środowisk naukowych z województwa mazowieckiego.

Zaproszenie na debatę zostało przyjęte przez:

- Główny Instytut Górnictwa;
- Taktyk;
- Urząd Gmin Goleszów;
- Urząd Hażlach;
- Eneo System Sp. z o.o.;
- Bielski Park Technologiczny Lotnictwa, Przedsiębiorczości i Innowacji;
- Imperus Sp. z o.o.;
- Urząd Gminy Brenna;
- OPKIS Brenna;
- Urząd Gminy Dębowiec;
- Starostwo Powiatu Cieszyńskiego;
- Urząd Miasta Skoczów;
- Stowarzyszenie Rozwoju Gminy Brenna;
- ZGO S.A B-B;
- Inni.

Ponadto w debacie wzięło udział dwóch przedstawicieli zespołu LIFEcogeneration.pl

- Arkadiusz Primus – Koordynator Projektu
- Szczepan Spis - Specjalista ds. Promocji i Komunikacji

Debata odbyła się 30 listopada 2016 r. w hotelu Kotarz*** w Brennej. Przybyli goście reprezentowali instytucje samorządowe oraz przedsiębiorstwa prywatne, którzy zainteresowani są nowatorskimi rozwiązaniami w dziedzinie gospodarki odpadami komunalnymi.

Obraz 1. Prezentacja wygłoszona przez koordynatora projektu

A. CHARAKTERYSTYKA REGIONU

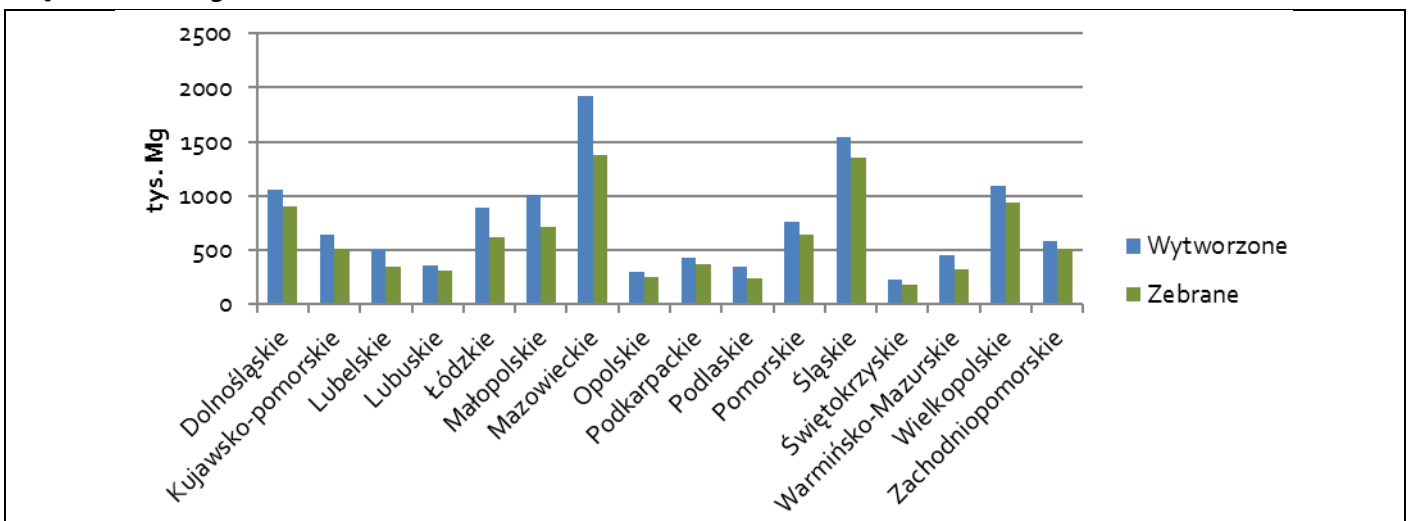
Województwo śląskie położone w południowej cz. Polski zajmuje powierzchnię 12,33 km² (ok. 4 % powierzchni kraju). Województwo tworzy 167 gmin w tym 19 miast na prawach powiatu. Zamieszkiwane przez ponad 12,1% (>4630 tys.) ludności kraju daje województwu śląskiemu drugą pozycję pod względem liczebności.

Wg danych GUS (Ochrona Środowiska 2013 r.) jeden mieszkaniec wytwarza 334 kg odpadów, czyli o 19 kg więcej niż średnia krajowa. Taka statystyka pozwala obliczyć ogólną liczbę wytwarzanych odpadów na poziomie 1,5 mln Mg rocznie.

Na tle Polski województwo śląskie jest drugim co do wielkości pod względem wytwarzanych odpadów komunalnych. Najwięcej odpadów wytwarza się w województwie mazowieckim, a najmniej w województwie świętokrzyskim. Różnica między ilością wytworzonych a zebranych odpadów dla Śląska wynosi ponad 12%. Wspomniane 12% jest równe 191 tys. Mg roczne, które w bilansie rocznym znika. Odpady te są w części kompostowane dla własnych potrzeb mieszkańców, spalane w paleniskach domowych lub nielegalnie wywożone do nieprzystosowanych w tym celu obiektów.

Około 0,9 mln Mg zebranych odpadów komunalnych składowanych jest na składowiskach. Czyli tylko ok. 0,4 mln Mg zebranych odpadów komunalnych jest efektywnie zagospodarowanych. Masa przetwarzanych odpadów w inny sposób niż składowanie jest tylko o połowę większa niż 12% odpadów które stanowi różnicę między masą odpadów wytworzonych, a zebranych. Braki w szczelności systemu nie są tylko bolączką województwa śląskiego, choć statystyka podpowiada, że zbiórką odpadów komunalnych objętych jest 84% mieszkańców. W chwili obecnej odpady komunalne od mieszkańców odbierane są w sposób selektywny, aczkolwiek ilość frakcji na które powinni mieszkańcy segregować odpady zależy od gmin oraz od wyposażenia instalacji regionalnych dla jakich dedykowane są odpady.

W województwie funkcjonuje 5 instalacji MBP o przepustowości cz. Mechanicznej 373 Mg/rok i biologicznej 136 961 Mg/rok, 40 sortowni o przepustowości 1 894 315 Mg/rok, 30 kompostowni o łącznej przepustowości 351 888 Mg/rok, 14 instalacji do produkcji paliwa alternatywnego oraz 29 składowisk. Województwo śląskie podzielone jest na IV regiony gospodarki odpadami. Instalacje zlokalizowane są nierównomiernie, w większości w regionie II.

Obraz 2. Ilość wytwarzanych odpadów komunalnych w 16 województwach Polski (2012)

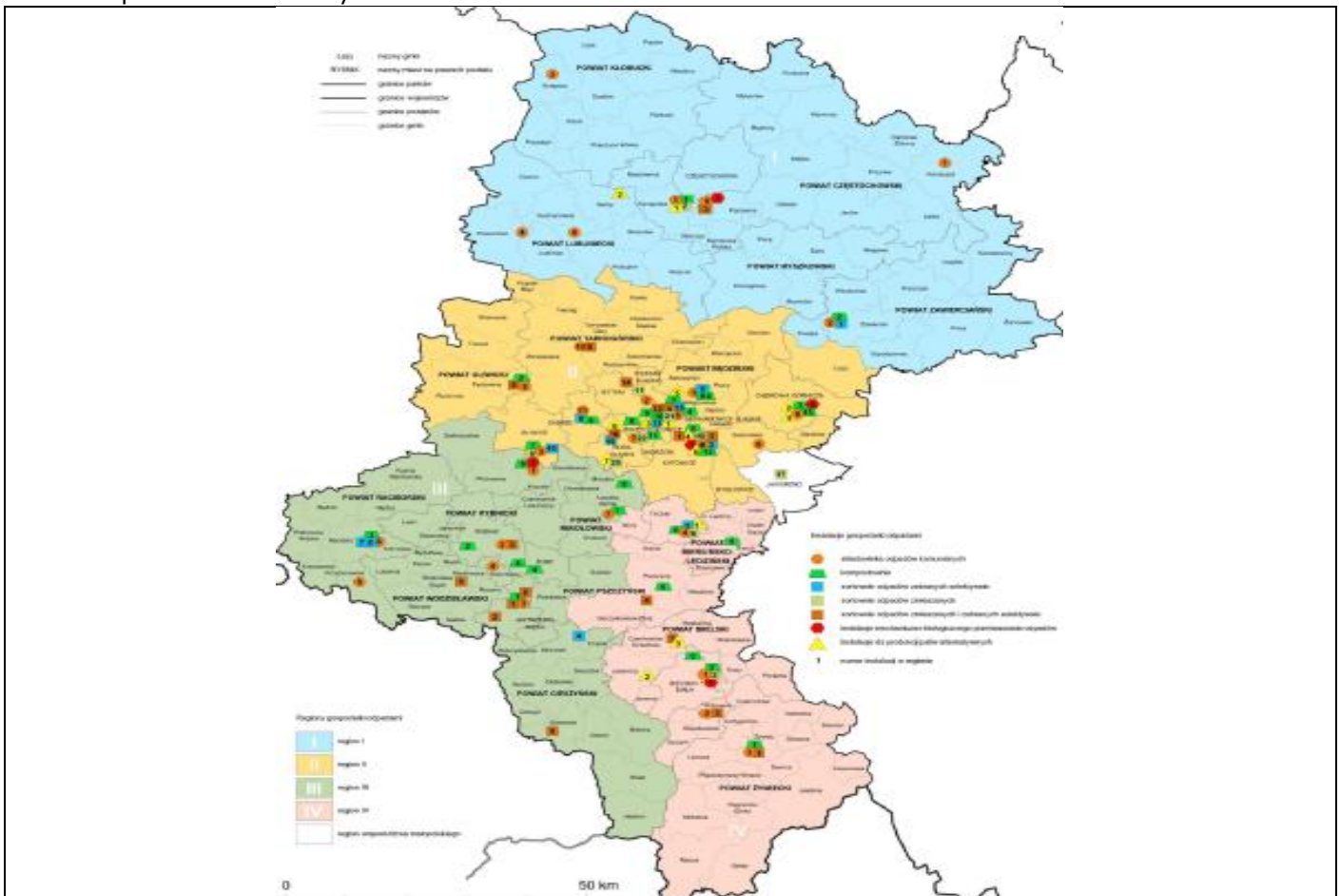
B. PROBLEMY W GOSPODARCE ODPADAMI I OSADAMI ŚCIEKOWYMI W REGIONIE

Zazwyczaj problemy w gospodarce odpadami i osadami ściekowymi na Górnym Śląsku są zbliżone do problemów jakie istnieją w pozostałych województwach w Polsce.

Do najważniejszych zidentyfikowanych problemów należą:

- ❖ Wciąż system prawno-ekonomiczno-administracyjny nie daje sprawnych narzędzi do tego by ułatwić osiągnięcie pułapu 50 % termicznie unieszkodliwianych odpadów
- ❖ Trudno jest utrzymać strategiczne podejście do gospodarki odpadami komunalnymi i osadami ściekowymi dlatego, że bardzo często przepisy w tym zakresie są zmieniane
- ❖ Brak objęcia systemem wszystkich mieszkańców,

- ❖ Braki w szczelności systemu powoduje dużą rozbieżność pomiędzy wytwarzanymi a zebranymi w województwie śląskim odpadami
- ❖ Niewystarczająca ilość zbieranych selektywnie odpadów,
- ❖ Niewystarczające wydajność instalacji do przetwarzania odpadów komunalnych.
- ❖ W wielu regionach na Górnym Śląsku odległość do miejsc gdzie mogą być wykorzystane odpady komunalne i osady ściekowe
- ❖ Nie zawsze parametry jakościowe odpadów i osadów są odpowiednie by wykorzystywać je do produkcji alternatywnego paliwa
- ❖ Problemem jest też zagospodarowanie popiołów i żużli. Często mają one właściwości odpadów niebezpiecznych
- ❖ W wielu regionach Górnego Śląska budowa spalarni jest nieopłacalna (dlatego dobrym rozwiązaniem w tym wypadku mogłaby być instalacja LIFE COGENERATION)
- ❖ Sumaryczna przepustowość instalacji MBP nie jest wystarczająca dla przetworzenia zmieszanych odpadów komunalnych.

Obraz 3. Mapa województwa śląskiego z podziałem na regiony gospodarki odpadami komunalnymi²

² WPGO dla województwa śląskiego na lata 2016-2021 z uwzględnieniem lat 2022-2027

Planowane inwestycje w województwie Śląskim:

Instalacje do termicznego przekształcania odpadów komunalnych i odpadów pochodzących z przetworzenia odpadów komunalnych na lata 2016-2022 w województwie Śląskim					
L.p.	Nazwa planowanych inwestycji (opis przedsięwzięcia)	Lokalizacja / adres instalacji	Adres inwestora	Okres realizacji	Zdolność przerobowa roczna
1	Zakład Pozyskiwania Energii z Odpadów (EfW)	Chorzów	CEMA ENERGY Sp. z o.o., 43-190 Mikołów, ul. Podleska 33	2019	105 000
2	Instalacja do niskotemperaturowej suchej	Jastrzębie-Zdrój	Energo-EKO I S.A., 44-330 Jastrzębie Zdrój, ul. Energetyków 32	2018	100 000
3	Ekologiczne Centrum Odzysku Energii w Rudzie Śląskiej	Ruda Śląska	DROGOPOL EKOPARK Sp. z o.o., ul. Siemianowicka 52c, 40-301	2020	84 000
4	Instalacja produkcji energetycznego gazu	Katowice	Investeko S.A., ul. Wojska Polskiego 16G, 41-600 Świętochłowice :):):)	2020	18 000
5	Instalacja przetwarzania frakcji energetycznej odpadów komunalnych	Częstochowa	Częstochowskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o. Sobuczyna, ul. Konwaliowa 1, 42-263 Wrzosowa	2020	30 000
6	Wielopaliwowa elektrociepłownia	Zabrze	Fortum Zabrze S.A., ul. Wolności 416,	2019	90 000
7	Wielopaliwowa elektrociepłownia	Ruda Śląska	Węglokoks Energia Sp. z o.o., ul. Mickiewicza 29, 40-085 Katowice	2020	40 000
8	Wielopaliwowa elektrociepłownia	Gliwice	Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej sp. z o.o., ul. Królewskiej Tamy 13, 44-	2020	30 000

C. NAJLEPSZE PRAKTYKI W REGIONIE

Najlepsze praktyki w zakresie gospodarki odpadami komunalnymi stosowane i planowane należy rozpatrywać w kontekście najefektywniejszego ekonomicznie i ekologicznie ich zagospodarowania w obszarze gminy i funkcjonujących regionalnych instalacji przetwarzania odpadów komunalnych. Docelowym modelem jest, oparty na mechaniczno-biologicznym przetwarzaniu odpadów komunalnych, zintegrowany system gospodarki odpadami zagospodarujący wszystkie frakcje odpadów powstające w sortowniach stanowiących jeden z elementów RIPOK. Oznacza to, że obok sortowni odpadów oraz kompostowni frakcji biodegradowalnej instalacja regionalna powinna być wyposażona w rozwiązanie zagospodarowujące frakcję nadsitową (balast). Takie rozwiązania istniejące lub w trakcie budowy występują na terenie województwa. Dobrym przykładem jest instalacja MPGK Katowice gdzie rozbudowana sortownia pozwala na separację frakcji odpadów komunalnych pod kątem produkcji wysokiej jakości paliwa alternatywnego. Sortownia wyposażona jest w układy detekcji optycznej materiałów wysokokalorycznych w strumieniu zmieszanych odpadów komunalnych. W ten sposób firma jest w stanie sprzedawać z sukcesem paliwo z odpadów o akceptowalnych na rynku parametrach.

Następnym dobrym przykładem zintegrowanego systemu gospodarki odpadami jest budowana obecnie kompletna instalacja regionalna w spółce miejskiej MASTER w Tychach. Instalacja będzie wyposażona w układ produkcji energii z procesu beztlenowej stabilizacji frakcji bio. Układ ten jest bardziej efektywny ekologicznie (energetycznie) oraz ekonomicznie poprzez odzysk energetyczny węgla organicznego zawartego w frakcji bio. Rozwiązania takie w instalacjach RIPOK wymagają jednakże większych nakładów inwestycyjnych.

W zakresie osadów pościekowych dobre praktyki należy identyfikować głównie poprzez zagospodarowanie ich w inny sposób niż rolnicze wykorzystanie lub składowanie na składowiskach. Osady pościekowe mają dość dobre właściwości energetyczne. Znaczącym problemem jest bardzo wysoka zawartość wody w wytwarzanych na oczyszczalniach ścieków osadach. Oczyszczalnie w Polsce standardowo wyposażone są w układy odwadniania mechanicznego osadów pościekowych, których skuteczność pozwala odvodnić je

do poziomu 75-80% zawartości wody. Tak wysokie uwodnienie osadów nie pozwala bezpośrednio zagospodarować ich energetycznie. Dobrym rozwiązaniem w tej sytuacji jest budowa suszarni osadów na terenie oczyszczalni. Taka instalacja została wybudowana na terenie oczyszczalni ścieków w Rudzie Śląskiej. Umożliwia ona wysuszenie osadów do poziomu 10% zawartości wody co pozwala potraktować osad jako komponent paliw alternatywnych i skutecznie sprzedawać jako produkt. Rozwiązanie jest efektywne ekologicznie jednakże charakteryzuje się wysokimi kosztami eksploatacyjnymi wynikającymi z faktu spalania gazu ziemnego na potrzeby produkcji energii cieplnej wymaganej do odparowania wody.

D. MOŻLIWOŚCI WDROŻENIA NOWEJ TECHNOLOGII GOSPODARKI ODPADAMI W REGIONIE

Dla uczestników debaty wdrożenie innowacyjnych technologii do zagospodarowania odpadów komunalnych oraz osadów ściekowych jest postrzegane jako wartościowa inicjatywa dla rozwoju gospodarki odpadami regionu z poszanowaniem środowiska.

Potencjał wdrożenia instalacji LIFE COGENERATION w regionie Górnego Śląska jest duży. Wynika to głównie z dużej ilości odpadów wytwarzanych w tym województwie. Czynnikiem sprzyjającym nowej technologii jest również to, że dla wielu małych i średnich miast oraz gmin na Górnym Śląsku z powodu odległości od istniejących elementów odpowiedniej infrastruktury jest bardzo utrudnione właściwe gospodarowanie odpadami komunalnymi.

E. INNE WNIOSKI Z DEBATY

Zainteresowanie technologią alternatywną do spalania było bardzo wysokie, ze względu na rejon charakteryzujący się wzmożoną ochroną środowiska, ze względu na obszary parków krajobrazowych, miejscowości rozwinięte turystycznie oraz obszary natury 2000. Z sali padły pytania o możliwość dofinansowania działań o takim charakterze ze źródeł zewnętrznych. Pytano również o możliwość lokalizacji danej instalacji oraz warunki jakie muszą być spełnione, aby uzgodnić technologie w świetle obowiązujących przepisów. Przybyli goście byli zorientowani w zagadnienia związane z odnawialnymi źródłami energii i również pytali o przyszłość wsparcia technologii opartej o zgazowanie biomasy drzewnej, ze względu na silnie rozwiniętą gospodarkę leśną na tym obszarze

Obraz 4. Fotografje z debaty w Brennej.

